

Sula kommune

► **Nytt renseanlegg på Kvasnes**

Konsekvensutredning - Lokale og regionale virkninger

Oppdragsnr.: 5197052 Dokumentnr.: Versjon: A02 Dato: 2021-07-01

Oppdragsgiver: Sula kommune
Oppdragsgivers kontaktperson: Joakim Sletta
Rådgiver: Norconsult AS, Retirovegen 4, NO-6019 Ålesund
Oppdragsleder: Pernille Ibsen Lervåg
Fagansvarlig: Pernille Ibsen Lervåg og Truls Eskeland
Andre nøkkelpersoner: Lene Merete Rabben og Sindre Blindheim

A02	2021-07-01	Endelig	Pernille Ibsen Lervåg	Truls Eskeland	Pernille Ibsen Lervåg
A01	2021-06-28	Utkast for gjennomgang hos kommunene	Pernille Ibsen Lervåg	Truls Eskeland	
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

► Sammen drag

Denne rapporten er en del av konsekvensutredningen i forbindelse med utarbeidelse av detaljreguleringsplan for det nye renseanlegget som planlegges etablert i fjell på Kvasnes. Rapporten utreder lokale og regionale virkninger og skal sammen med øvrige fagrapporter danne en del av beslutningsgrunnlaget for valg av alternativ for plassering av renseanlegget på Kvasnes.

Rapporten vurderer to alternative plasseringer på Kvasnes opp mot nullalternativet (dagens situasjon).

Det er krevende å sette en faglig verdivurdering på lokale virkninger, fordi det i så stor grad avhenger av den enkeltes opplevelse. Basert på kjennskap til det tekniske tiltaket og øvrige rapporter, kan det likevel legges til grunn at det er i sammenheng med anleggsfasen, at de største negative lokale virkningene vil gjøre seg gjeldende. Begge utbyggingsalternativene forutsetter fjellanlegg, til forskjell fra anlegg i dagen. Dette gir bedre sluttresultat ved at anlegget befinner seg under bakken, men krever mer transport av masser vekk fra området, noe som vil påvirke støy- og trafikkforholdene på stedet i en periode. I forbindelse med kommende reguleringsplanarbeid vil det derfor være nærliggende å vurdere rekkefølgekrav som sikrer nødvendige avbøtende tiltak i bygge- og anleggsfasen.

Når anlegget er ferdigstilt og i drift, er konsekvensene lokalt vurdert til å være ubetydelige. Det er ikke vurdert å være noen forskjell mellom alternativ 2 og 3 på Kvasnes med hensyn til lokale eller regionale virkninger. Tiltakets effekt på tilstand i fjorden er dokumentert i egen rapport, hvor essensen er at dette renseanlegget får en betydelig høyere rensegrad sammenliknet med andre anlegg i regionen, og at dette sammen med sanering av eksisterende anlegg vil medføre bedre vanntilstand i de aktuelle resipientene. Dette er forhold som vil tvinge seg frem bl.a. ut ifra EUs vanddirektiv som Norge gjennom EØS-avtalen er forpliktet til å forholde seg til.

De regionale virkninger vil være svært positive i forhold til dagens situasjon, gjennom at flere eksisterende anlegg som dels er utdaterte, overbelastet og har dårlig renseeffekt blir overført til et samlet, moderne anlegg med høy rensegrad. Det legges til grunn at de eksisterende anleggene ikke vil bli fjernet, men bygget om til pumpestasjoner. Selv om en pumpestasjon typisk krever vesentlig mindre areal enn et renseanlegg, forutsettes det ikke vesentlig ny arealbruk på de aktuelle tomtene på kort sikt. I flere områder vil imidlertid tilkobling til et godkjent renseanlegg kunne føre med seg utvikling av områdene rundt ny pumpestasjon. Endringen ved eksisterende anlegg er at det ikke blir noe utslipp til sjø, og ingen avhenting av slam. Det er især forhold knyttet til forbedring av vannkvalitet i Borgundfjorden og Ellingsøyfjorden som er vurdert å være positive, både for fiskerinæringen og for allmenn bruk av sjøen til friluftsmål. Økt vannkvalitet vil også av de fleste vurderes å ha en verdi i seg selv, uavhengig av samfunnsmessige interesser.

Samlet sett er de regionale virkningene av å bygge et nytt moderne sekundærrenseanlegg på Kvasnes vurdert å være svært positive. I driftsfase for et slikt anlegg tilsier faglige vurderinger at ulempene for Kvasnes som lokalisering vil være minimale.

Det faller på utsiden av denne utredningen å ta høyde for påkjenningene som anlegget og planleggingen av det har hatt på motstandere av tiltaket så langt, selv om også dette er høyst reelle virkninger. Til forskjell fra konsekvensutredningen, som denne rapporten er en del av, legger planlovgivningen (iht. bl.a. pbl §§ 1-1 og 5-1) opp til at kommende detaljreguleringsprosess skal sikre medvirkning.

<u>1</u>	<u>BESKRIVELSE AV TILTAKET</u>	<u>5</u>
1.1	FORMÅLET MED PROSJEKTET	5
1.2	UTBYGGINGSSALTERNATIVET	6
1.3	NULLALTERNATIVET	8
1.4	FORMÅLET MED KONSEKVENsutREDNINGEN	9
1.5	FORUTSETNINGER	9
<u>2</u>	<u>METODE</u>	<u>10</u>
2.1	METODISKE BEGRENSNINGER	10
2.2	GRUNNLAGSDATA	11
2.3	KUNNSKAPSGRUNNLAG	11
<u>3</u>	<u>VURDERING AV LOKALE VIRKNINGER</u>	<u>20</u>
3.1	AREALBRUKSENDRING, NÆRINGSUTVIKLING OG SYSSELSETTING	20
3.2	BOSETNING, BOKVALITET OG OMDØMME	20
<u>4</u>	<u>VURDERING AV REGIONALE VIRKNINGER</u>	<u>22</u>
4.1	AREALBRUKSENDRINGER	22
4.2	NÆRINGSUTVIKLING, SYSSELSETTING OG OMDØMME	22
4.3	BOSETNING OG BOKVALITET	23
<u>5</u>	<u>KONKLUSJON LOKALE OG REGIONALE VIRKNINGER</u>	<u>24</u>
5.1	LOKALE VIRKNINGER	24
5.2	REGIONALE VIRKNINGER	24

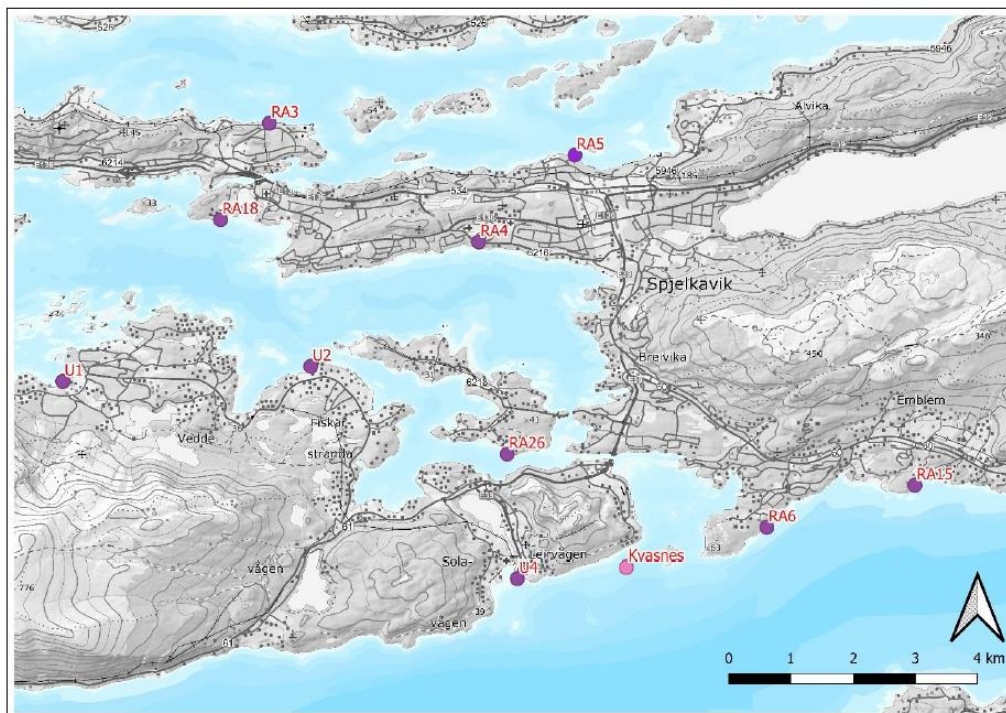
1 Beskrivelse av tiltaket

1.1 Formålet med prosjektet

Sula og Ålesund kommune utreder muligheten for å etablere et felles avløpsrenseanlegg inne i fjellet på Kvasnes i Sula kommune.

Begge kommuner har i dag utslipp av utilstrekkelig rensset avløpsvann og flere av de eksisterende anleggene tilfredsstiller ikke dagens krav. Med nytt renseanlegg er det planlagt biologisk rensing for å oppfylle sekundærrensekravet. Anlegget skal medvirke til å redusere forurensing av fjordene.

Utslippspunkter i Ålesund og Sula kommune som planlegges sanert og overført til nytt renseanlegg på Kvasnes er vist med lilla prikk i kartet under. Det nye renseanlegget på Kvasnes (markert med rosa prikk) vil ha utslipp til Storfjorden. Anlegget skal oppfylle sekundærrensekravet og ha en kapasitet på 70.000 PE. Renseanleggene som kan saneres har som et grovt overslag en rensesgrad på rundt 50%, mens nytt anlegg vil ha rensesgrad på ca. 80-90% og biologisk rensing. Det rensede vannet slippes i tillegg ut betydelig dypere enn det som er tilfellet i eksisterende anlegg. Storfjorden er dyp, har et stort vannvolum og rask utskiftning av vann, og er vurdert til å være en velegnet resipient.

Figur 1: Utslippspunkter for de kommunale utslippene i Ålesund og Sula kommune som planlegges sanert (lilla punkter) og overført til nytt felles renseanlegg på Kvasnes (rosa punkt).

Kommunene ser økonomiske fordeler/besparelser ved å samarbeide om et slikt stort og viktig anlegg. Nærhet til Ålesund, samt til sentrale knutepunkt og hovednettet er viktige økonomiske argumenter for plasseringen på Kvasnes. Borgundfjorden er en terskelfjord som er følsom for forurensing og pr. dags dato har økologisk tilstand «moderat». Storfjorden er en dypere fjord med stort vannvolum og raskere utskiftning av vannmassene, og har «god» økologisk tilstand. Bedre resipient for utslipp fra renseanlegget er en annen viktig grunn til valg av plassering ved Kvasnes. Følgende rapporter beskriver forholdet til resipientene:

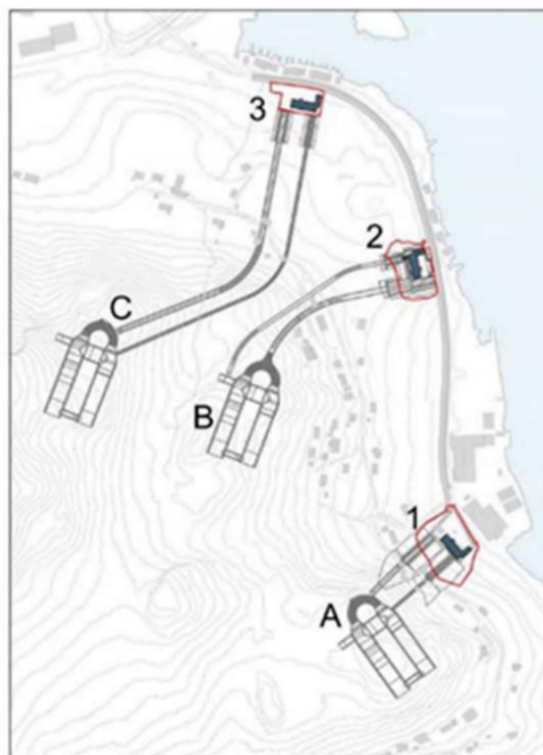
Etablering av nytt avløpsreinseanlegg ved Kvasneset i Sula kommune. Måling av straum, modellering av straumtilhøve og innlagring av avløpsvatn. Rådgivende Biologer AS 14.01.21, Etablering av avløpsreinseanlegg ved Kvasneset, Sula kommune. Konsekvensutgreiing av marint naturmangfald. Rådgivende Biologer AS 15.01.21, Nytt renseanlegg på Kvasnes – konsekvensutredning forurensing i sjø. Norconsult 26.05.21. Man kan lese mer om prosjektet i reguleringsplanens planbeskrivelse eller på [kommunens hjemmeside](#).

1.2 Utbyggingsalternativet

I innledende fase av prosjektet var tre alternative lokaliteter på Kvasnes vurdert. Disse ble nummerert i stigende rekkefølge fra sør til nord, se *Figur 2*. En silingsrapport utarbeidet av Norconsult AS og Asplan Viak AS (datert 16.05.21) konkluderte med en anbefaling til Sula kommune om å ikke gå videre med det sørligste alternativet, alternativ 1. For detaljer rundt denne anbefalingen vises det til silingsrapporten. Denne konsekvensutredningen vurderer derfor de to nordligste alternativene på Kvasnes; alternativ 2 og 3. Selve renseanlegget skal ligge inne i fjellet, men et administrasjonsbygg for anlegget, samt tunnelportal for adkomst inn til fjellanlegget vil bli synlige tiltak i dagen. Det vil bli etablert to adkomster inn til selve fjellhallen; en for kjøretøy som benyttes for daglig drift av anlegget, samt en rømningstunnel parallelt med driftsadkomsten. Det er på nåværende tidspunkt (juni 2021) i utredningsarbeidet planlagt å etablere fortau eller gang- og sykkelveg langs Kongshaugstranda i forbindelse med bygging av nytt renseanlegg. Det er ikke bestemt om fortau m.m. skal bygges, foreløpig skal det reguleres. Sula kommune må til stilling til kostnad og realisering på et senere tidspunkt. Anleggsarbeidet vil bli svært omfattende, men området vil bli ordnet og stelt til etterpå.

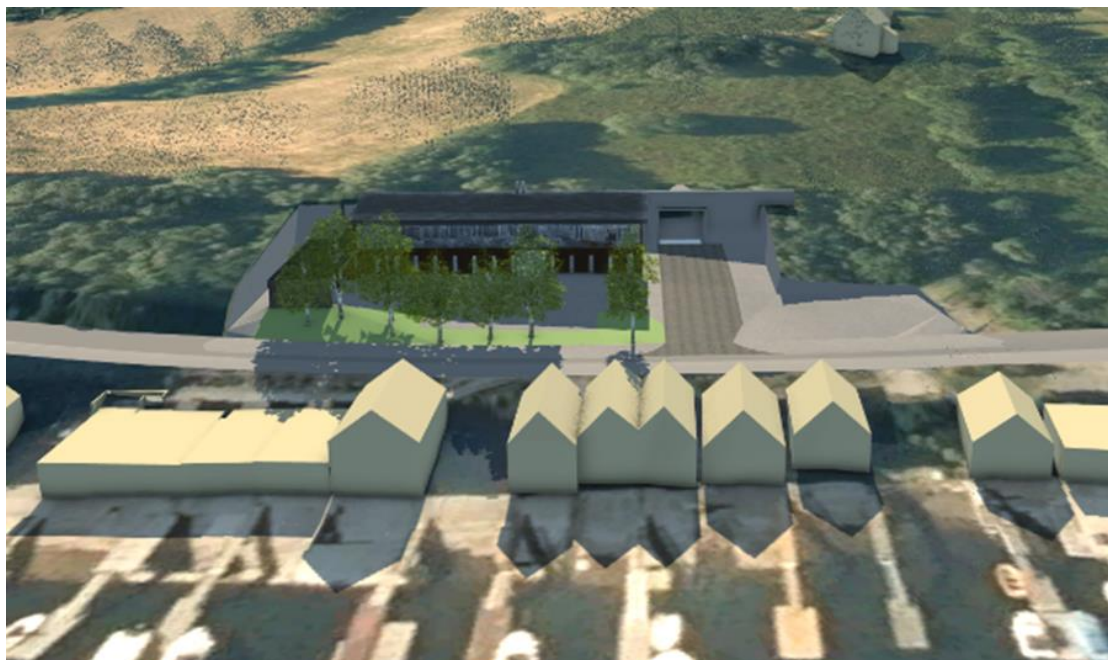
Figur 2: Flyfoto med avmerking av alternativ 1, 2 og 3. (Alternativ 1 er forkastet).

Figur 3: Dagsone-alternativ 1, 2 og 3, med plassering av fjellanlegg A, B eller C. (Alternativ 1 er forkastet).

Figur 4: Tilkomst til fjellhall og administrasjonsbygg med tilhørende anlegg for alternativ 2. Illustrasjon: Asplan Viak.

Figur 5: Tilkomst til fjellhall og administrasjonsbygg med tilhørende anlegg for alternativ 3. Illustrasjon: Asplan Viak.

1.3 Nullalternativet

Referansealternativet som i konsekvensutredningsmetodikken blir kalt nullalternativet vil være en videreføring av dagens situasjon. Det vil si at dagens renseanlegg (se Figur 1), som planlegges overført til Kvasnes som en del av utbyggingsalternativet, fortsatt vil ha den funksjonen de har i dag og at det fremdeles vil være utslipp til sjø ved de aktuelle lokalitetene uten rensing som tilfredsstiller dagens krav. Denne utredningen av lokale og regionale virkninger vil diskutere konsekvensene av utbyggingsalternativet vurdert opp mot nullalternativet (referansesituasjonen). Hvis det felles renseanlegget på Kvasnes ikke blir realisert vil kommunene måtte oppgradere eksisterende anlegg eller bygge nye, og det er usikkert hvilke utbedringer som kan gjøres ved eksisterende anlegg. For nærmere vurdering av mulighetene for oppgradering av flere anlegg i Ålesund kommune, vises det til notat «Oppgradering av eksisterende anlegg i Ålesund» og «Kostnadsvurdering etablering av nytt renseanlegg på Sunde».

På kortere sikt (ca. 10 år frem) er det forventet at forurensingsgraden ved eksisterende anlegg vil øke om felles renseanlegget ikke bygges. Dette som følge av økning i innbyggertall i Ålesund og på Sula og klimaendringer med mer nedbør som øker belastningen på avløpssystemet. Det er sannsynlig at rensegraden på dagens anlegg vil reduseres som følge av dette. På lengre sikt vil det tvinge seg frem en annen løsning slik at rensegraden forbedres, men vi har på nåværende tidspunkt ingen mulighet for å vurdere hva denne løsningen kan bli og hvilken effekt dette på sikt vil ha. Utfordringen ved mange av dagens anlegg er at det ikke er tilgjengelig areal for større, nødvendige oppgraderinger.

Både Sula og Ålesund opplever sterk befolkningsvekst. Ifølge Fylkesstatistikk Møre og Romsdal 2019 er vekst for fylket større enn nasjonal vekst (12,1 % for Møre og Romsdal, mot 10,8 % nasjonalt). Dette er på linje med det vi leser ut ifra SSBs nyeste prognoser for kommunene, hvor Sula er anslått å vokse med 15.4 % og Ålesund med 11.5 % frem mot 2050. Ut ifra dette er det rimelig å anta at det er etterspørsel etter boliger og næringsareal i de to kommunene og at presset på avløpssystemet ikke blir mindre i årene fremover. Samtidig er det et usikkerhetsmoment knyttet til hva som rent faktisk blir mulig å få tillatelse til å bygge i de to kommunene i årene fremover.

Miljødirektoratet oppfordret i brev datert 05.05.20 fylkesmannen (nå Statsforvalteren) å følge opp kommunene bedre/strengere i forhold til rensekraft og oppfordret samtidig fylkesmannen til å bruke sin innsigelsesrett i forhold til nye utbygginger som er planlagt koblet på for dårlige renseanlegg. Statsforvalteren varslet i brev datert 15.03.21 Ålesund kommune om at de krever fremgang i arbeidet med å rette opp mangler når det gjelder rensing av avløpsvann og problem med urensset overvann. I brevet står det at Statsforvalteren ser svært alvorlig på at kommunen ikke oppfyller kravene om rensing, og har urensset utslipp fra renseanleggene. Bare tre av kommunen sine 17 renseanlegg innfrir kravene. Ved saken ligger også brev til Sula kommune fra Statsforvalteren datert 03.05.21. Statsforvalteren varsler at de fremover vil ta i bruk sin innsigelsesrett i plansaker og reguleringssaker for å få framdrift i arbeidet med å oppgradere renseanleggene i kommunen. Denne innstramningen kan få konsekvenser for både pågående og planlagte utbygginger av hytte- og boligområder der det er over 10 000 personer som sokner til samme renseanlegg. Byggestopp kan gi utslag på faktisk befolkningsvekst sammenliknet med Statistisk sentralbyrå sin beregning. En slik praktisering vil generelt få svært negative samfunnsmessige virkninger for de to kommunene, samtidig som en slik praktisering er nødvendig av hensynet til vannkvalitet og tilstanden i fjordene.

Et annet usikkerhetsmoment er hvor vidt renseanleggsplanene på Kvasnes er med på å tvinge frem utbedringen av Veibustkrysset, som det har vært jobbet med planer for over lengre tid. Statens vegvesen har ved varsel om oppstart av planarbeidet for det nye renseanlegget varslet innsigelse knyttet til trafikkøkning i Veibustkrysset og utbyggingsalternativet vil derfor medføre en form for løsning for krysset. Statens vegvesen har nå startet reguleringsplanarbeid for Veibustkrysset. Uansett om det fremtidige renseanlegget på Kvasnes har vært med på å tvinge frem en løsning, kan det legges til grunn at utbedringen av krysset kommer til å skje uavhengig av renseanlegget på Kvasnes. Det vil si at vi legger til grunn at Veibustkrysset vil være inne i den fremtidige situasjonen på Kvasnes/Veibust og dermed er en del av nullalternativet.

1.4 Formålet med konsekvensutredningen

Sula kommune har med bakgrunn i «Forskrift om konsekvensutredninger (FOR-2017-06-21-854)» av 1. juli 2017, vurdert at tiltaket ikke faller inn under tiltak lista opp i vedlegg I til forskriften (tiltak som alltid skal utredes). Renseanlegg for spillvann er et av tiltakene som er listet opp under tiltak der konsekvensutredning skal vurderes (Vedlegg II, pkt. 11 c). Sula kommune har vurdert at tiltaket kan få konsekvenser for miljø og samfunn og at konsekvensutredning derfor bør gjennomføres. For tiltak som kommer under vedlegg II er det ikke krav om planprogram, jf §7, men det var i forbindelse med varsel om oppstart av planarbeid gjort rede for hvilke tema som skal vurderes nærmere i en konsekvensutredning. Lokale og regionale virkninger (kalt «samfunnsmessige virkninger» ved varsel om oppstart) var et av disse.

Formålet med utredningen av lokale og regionale virkninger er å synliggjøre muligheter og begrensninger for befolkning og næringsliv som følge av tiltaket. Utredningen skal vise hvilke samfunnsmessige virkninger renseanlegget kan få i området Veibust/Kvasnes (lokale virkninger), samt for Sula og Ålesund kommune ellers (regionale virkninger). Utredningen sammenligner det å realisere tiltaket kontra det å ikke gjøre det. Følgende forhold vil bli beskrevet:

- Dagens situasjon med henblikk på arealbruk, næringsvirksomhet og bosetning
- Arbeidsplasser i anleggsfase og driftsfase
- Hvordan områdene er antatt å bli påvirket ved bygging av nytt renseanlegg på Kvasnes
 - Arealbruk og infrastruktur på Kvasnes (lokale virkninger)
 - Områder som kan få annen bruk pga. fjerning av dagens anlegg (regionale virkninger)
 - Samfunnsmessige virkninger av en renere Borgundfjorden, samt nytt utslipp i Storfjorden
- Omdømme – endring i omdømme (lokalt og regionalt) som følge av anlegget.

1.5 Forutsetninger

Analysen i denne rapporten tar utgangspunkt i den informasjonen som er tilgjengelig ved utarbeidelse. Det er stor usikkerhet knyttet til hvilke tiltak som kan gjøres/vil bli gjort om ikke et nytt felles renseanlegg på Kvasnes bygges. Asplan Viak har på oppdrag fra Ålesund kommune vurdert muligheten for å oppgradere flere av de eksisterende anlegg. I notat «Oppgradering av eksisterende anlegg i Ålesund kommune» går det tydelig frem at det er store utfordringer med en slik løsning (både mht. plasskrav, tilkomst, kvalitet, økonomi, drift, forutsigbarhet m.m.). Det er pr. dags dato ingen andre fremtidige alternativer som utredes, og utbyggingsalternativ ut over Kvasnes har ikke vært vurdert som en del av denne konsekvensutredningen. Utredningen tar derfor utgangspunkt i dagens situasjon og sammenligner utbyggingsalternativet (alt. 2 og 3) med nullalternativet. Utredningen for forurensing i sjø, Norconsult, 26.05.21, behandler også denne tematikken.

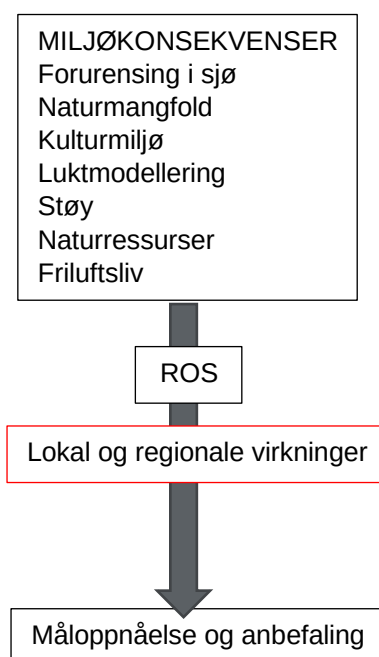
I utbyggingsalternativet er det to alternative plasseringer av både fjellanlegg, luftpipe og dagsone. Det er plasseringen av dagsone med tilhørende administrasjonsbygg og trafikk som eventuelt vil kunne påvirke de lokale virkninger av anlegget, og det er derfor gjort en vurdering av de to alternativene på Kvasnes.

Det forutsettes i utredningen at konsekvensgraden for resipienten Storfjorden vil bli *ubetydelig* slik som konsekvensutredningen for forurensing i sjø viser. Videre forutsettes det at resipientene som i dag mottar dårlig rensset avløpsvann vil oppnå noe forbedring i økologisk tilstand på sikt jf. overnevnt rapport. Det forutsettes at utslippssøknad for renseanlegget godkjennes hos forurensningsmyndigheten og at utslippsnivåer kontrolleres løpende og etterleves. Kravene til utslippsvannet er strenge, og oppfølging/prøvetaking er pålagt. Det legges derfor til grunn i denne rapporten at det ikke er områder langs strandlinjen som påvirkes negativt og ikke kan brukes som før.

Videre forutsettes det som nevnt at utbedringen av Veibustkrysset som pr dags dato er en hemsko for utvikling i området (se kp. 1.5) vil fremtvinge seg uavhengig av bygging av renseanlegg på Kvasnes.

2 Metode

Konsekvensutredningen utarbeides i henhold til Veileder *Konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven* utgitt februar 2020 av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og metoden for KU i håndbok V712 (Statens vegvesen), tilpasset arealplaner etter pbl. Vurderingen av lokale og regionale virkninger er en tilleggsutredning for å belyse virkninger for næringsliv, arealutvikling og nærmiljø.

I analysen tas det utgangspunkt i dagens situasjon og forventet utvikling på Kvasnes og i en regional kontekst for kommunene Ålesund og Sula.

2.1 Metodiske begrensninger

Utredningen i denne rapporten følger ikke samme oppsett som utredningen av miljøtemaene, hvor områdene verdivurderes, påvirkningen vurderes og konsekvensgraden utredes. En slik metodisk begrensning (sammenliknet med rapporter for øvrige deltema) må sees i sammenheng med at oppsettet for temaet «lokale og regionale virkninger» etter V712 i for stor grad vurderes å være tilpasset veiprosjekter, til at det uten videre kan anvendes her.

Denne rapporten løfter et utvalg problemstillinger knyttet til dagens situasjon og utbyggingsalternativet for Kvasnes og for regionen. Rapporten har slikt sett ikke lik status som rapporter for øvrige deltema, og er ment å være del av kunnskapsgrunnlaget for den videre prosessen.

V712 lister «omdømme» som et relevant kriterium i denne sammenheng, og rapporten tar derfor for seg dette.

2.2 Grunnlagsdata

- Kommunale arealplaner for Ålesund og Sula kommuner
- Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017-2020 + 2021-2024. Møre og Romsdal fylkeskommune.
- Utviklingstrekk i Møre og Romsdal. Kunnskapsgrunnlag til Regional planstrategi 2016-2020. Møre og Romsdal fylkeskommune.
- RPS. Regional planstrategi. Møre og Romsdal 2016-2020. Møre og Romsdal fylkeskommune.
- Møte med planavdelingen i Ålesund kommune 18.11.2019.
- Møte med planavdelingen i Sula kommune 18.11.2019.
- Løpende kontakt med VA-avdelingen i de to kommunene.
- Kontakt med barnehagene i Langevåg
- Befaring med daglig leder av lokal bedrift, 26.11.19.
- Bedre Vann (2018): www.bedrevann.no.
- Besøk på renseanlegg i Bergen kommune mai 2019.
- Befaring på Kvasnes og ved eksisterende anlegg i de to kommunene.

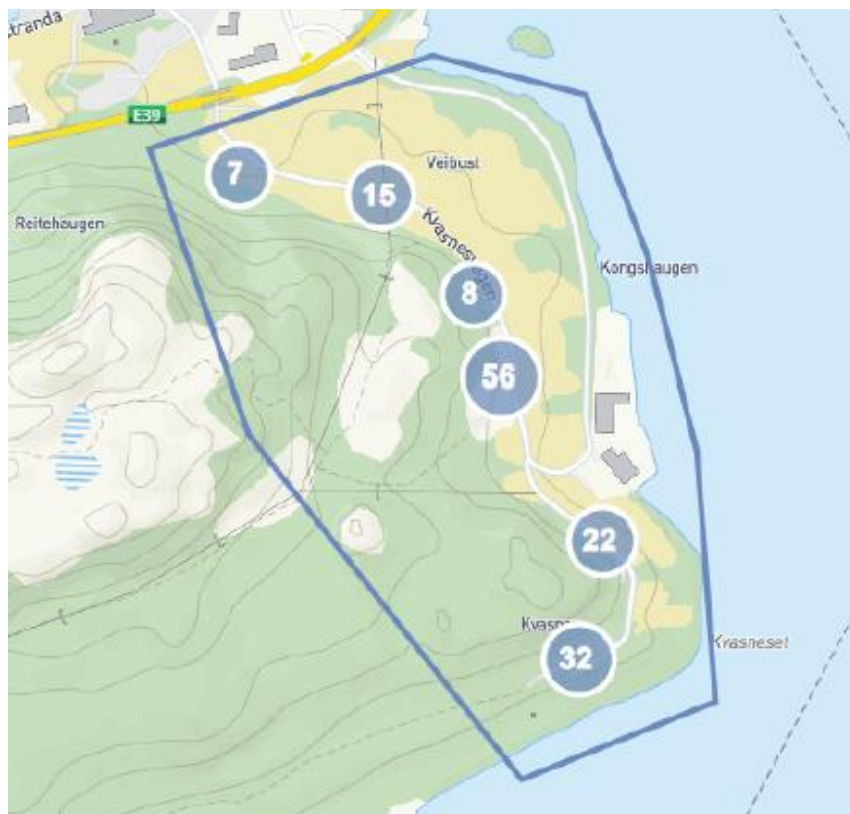
2.3 Kunnskapsgrunnlag

2.3.1 Influenseområdet for lokale virkninger

Området som inngår i analysen for lokale virkninger er Kvasnes (området sør for europaveien) og Veibust (området nord for europavegen). Begge områdene er knyttet til europavegen fra nordsiden via Veibustkrysset. Tilkomsten til Kvasnes er via en smal kulvert (uten løsning for myke trafikanter) under E39 hvor det kun er plass til en bil av gangen.

Figur 6: Kvasnes, Veibust og Sjukenesstranda er markert med en blå skravrur.

Figur 7: Bosetning på Kvasnes. Kilde: Sula kommune, utskriftsdato 20.11.2019.

Ifølge opplysninger fra Sula kommune bor det 140 personer på Kvasnes. Det er registrert at det er 11 småbarn, 17 barn/unge i skolealder, 32 unge voksne, 64 personer mellom 35 og 66 år, og 16 personer over 67 år.

Det er ingen skoler eller barnehager på Kvasnes eller Veibust.

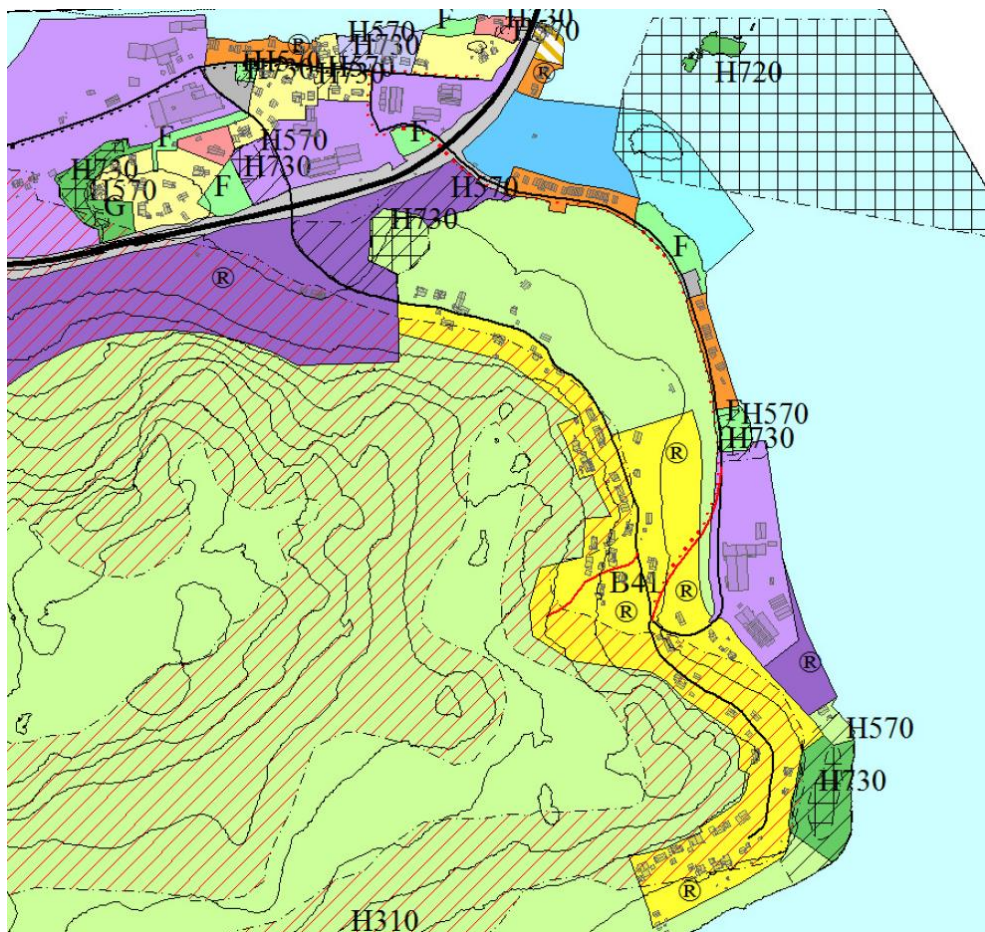
Figur 8: Bosetning på Veibust/Sjukenesstranda. Kilde: Sula kommune, utskriftsdato 20.11.2019.

På Veibust er det mye industrivirksomhet.

På Veibust bor det 52 personer. Det er 6 små barn mellom 0-5 år, 3 barneskolebarn, 1 ungdomsskoleelev, 1 videregående elev, 8 unge voksne (9-34 år), 39 voksne og 8 eldre.

I Sula kommune er det stor grad av pendling til Ålesund kommune (42,3% ifølge *Utviklingstrekk i Møre og Romsdal. Kunnskapsgrunnlag til Regional planstrategi 2016-2020. Møre og Romsdal fylkeskommune*) og det er derfor grunn til å anta at Kvasnes, som ligger nær kommunegrensen, kan være et attraktivt boligområde. Bosetting i området vil medføre økt behov for biltransport da det er dårlig tilrettelagt for offentlig transport og langt til butikker, skoler, barnehager og fritidsaktiviteter. Lokalvegene på Kvasnes oppfyller ikke dagens krav og er i liten grad tilrettelagt for myke trafikanter.

Kommuneplanens arealdel (KPA) viser noe areal for utviding av eksisterende boligområder til fremtidig boligutbygging (B41), utvidelse av næringsbebyggelse (mørkt lilla område) og spredt boligbebyggelse i området. På 1980-tallet hadde grunneiere på Kvasnes planer om en større boligutbygging helt sør på Kvasnes (utarbeidet av Brabo-hus AS, 1987). Planen ble aldri vedtatt, primært på grunn av utfordringer knyttet til vegforbindelse (pers.med. Sula kommune). Også på Veibust er det avsatt areal til fremtidig næringsbebyggelse, og det er jf. kommunens planregister flere planer om industriutvidelse og etablering av naust- og boligområder på Veibust.

Figur 9: Utsnitt av gjeldende arealdel til Sula kommune sin kommuneplan.

Utviklingen både på Kvasnes og Veibust er begrenset av koblingspunktet til E39; Veibustkrysset. Krysset oppfyller ikke dagens krav og Statens vegvesen kommer med merknad og/eller innsigelse til alle planer som medfører økt trafikk i krysset og krever rekkefølgebestemmelse som sier at utbygging ikke kan finne sted før Veibustkrysset er utbedret. Også for denne planen har Statens vegvesen varselet innsigelse knyttet til økt trafikkmengde i Veibustkrysset (i brev datert 23.10.18).

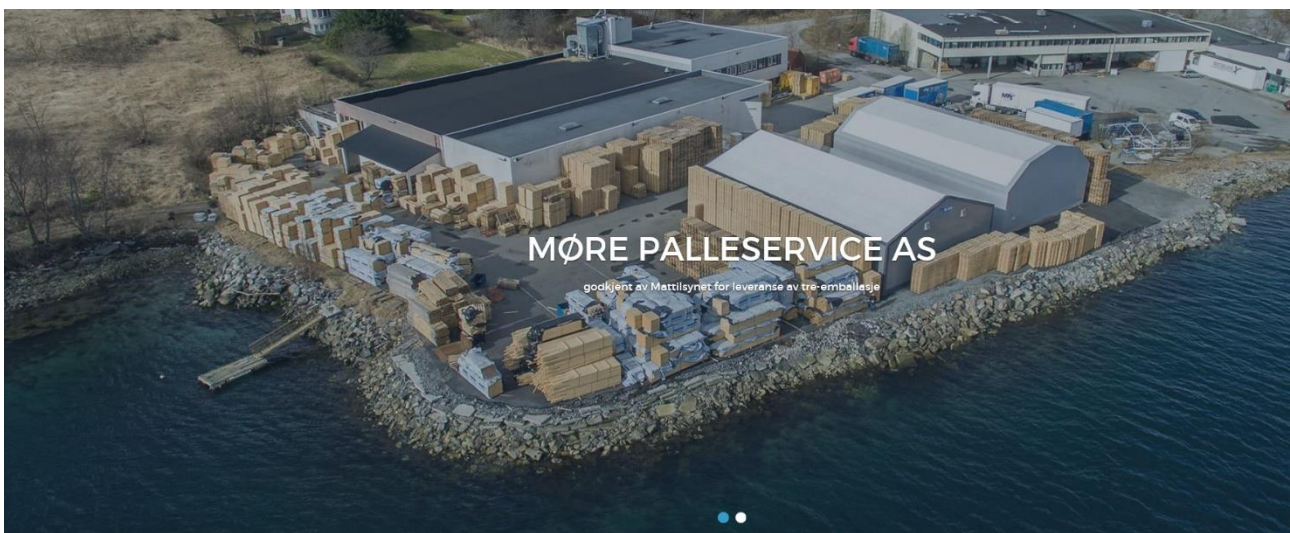
Veibust er et område dominert av variert næringsvirksomhet og småindustri. I småbåthavnen holder Vegsund marina og rorbuer til, som består av restaurant i underetasjen og utleieboliger i etasjene over.

Figur 10: Området som eies av Waterline AS og Rano anlegg. Foto: Norconsult AS.

Industriområdet på Kvasnes ligger helt ned mot fjorden (se bilde til venstre). Den nordligste delen av området eies av Rano anlegg AS. Midt på området holder Scan Salmon AS/Waterline AS til. De har ca. 16 fulltidsansatte og i tillegg flere deltidsansatte. Det er ikke undersøkt hvor mange lastebiler fabrikkene genererer i døgnet.

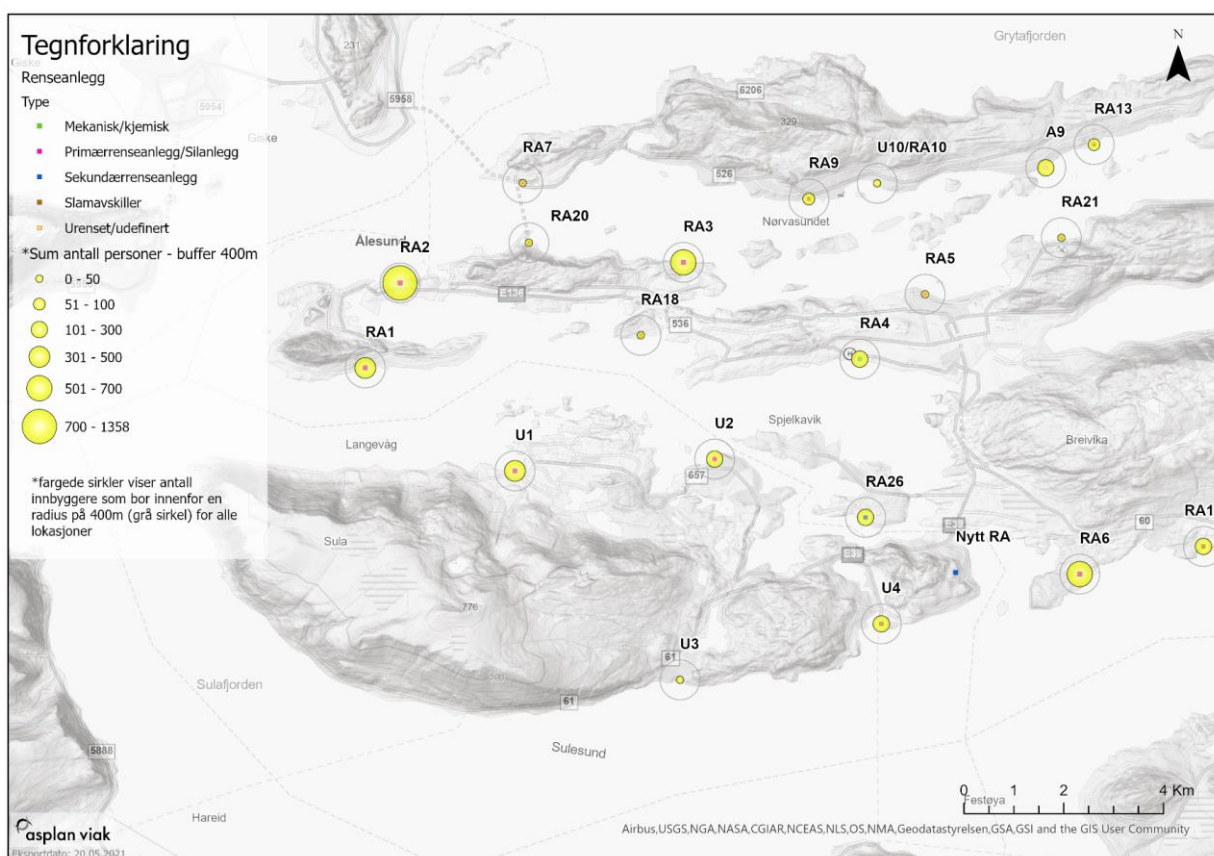
Møre Palleservice holder til på den sørligste delen av industriområdet (se bilde under) og har (pr. 2019) 16 ansatte. De leier i tillegg ut kontorlokaler til Friluftsrådet (5 ansatte), Tretek (3 ansatte) og Norkart (1 ansatt), og det er således ca. 25 personer som jobber her. Møre Palleservice AS genererer transport til/fra fabrikkene i størrelsesorden 15-20 lastebiler pr. dag.

Figur 11: Plassering av Møre Palleservice AS. Kilde: mpsas.no.

2.3.2 Influensområdet for regionale virkninger

Influensområdet for regionale virkninger er Sula og Ålesund kommune. Majoriteten i Ålesund og Sula kommune bor i umiddelbar nærhet til sjøen, noe som er viktig for befolkningen både mht. identitet, arbeid og fritid. Mange i Ålesund og Sula kommune bor også tett på et utslippspunkt for avløpsvann. Kartet under viser hvor mange innbyggere i Ålesund og Sula kommune som i dag bor innenfor en radius av 400 meter fra et renseanlegg. Som man ser i figuren bor det i dag mange innbyggere innenfor de anlegg som planlegges overført til Kvasnes (blant annet i Larsgården, Langevåg, Åse og Flisnes). Planstatus og brukerinteresser knyttet til de aktuelle anleggene som planlegges overført til Kvasnes er beskrevet i vedlegg 1 til denne utredningen. Muligheten for omdisponering av areal er også kort omtalt for hvert anlegg.

Figur 12: illustrerer hvor mange innbyggere som i dag bor innenfor en radius av 400 meter fra et renseanlegg.

Planene om et nytt renseanlegg berører alle de områdene som har renseanlegg i dag som kan bli sanert og overført til det nye renseanlegget på Kvasnes, samt de berørte resipientene for dagens utslipp.

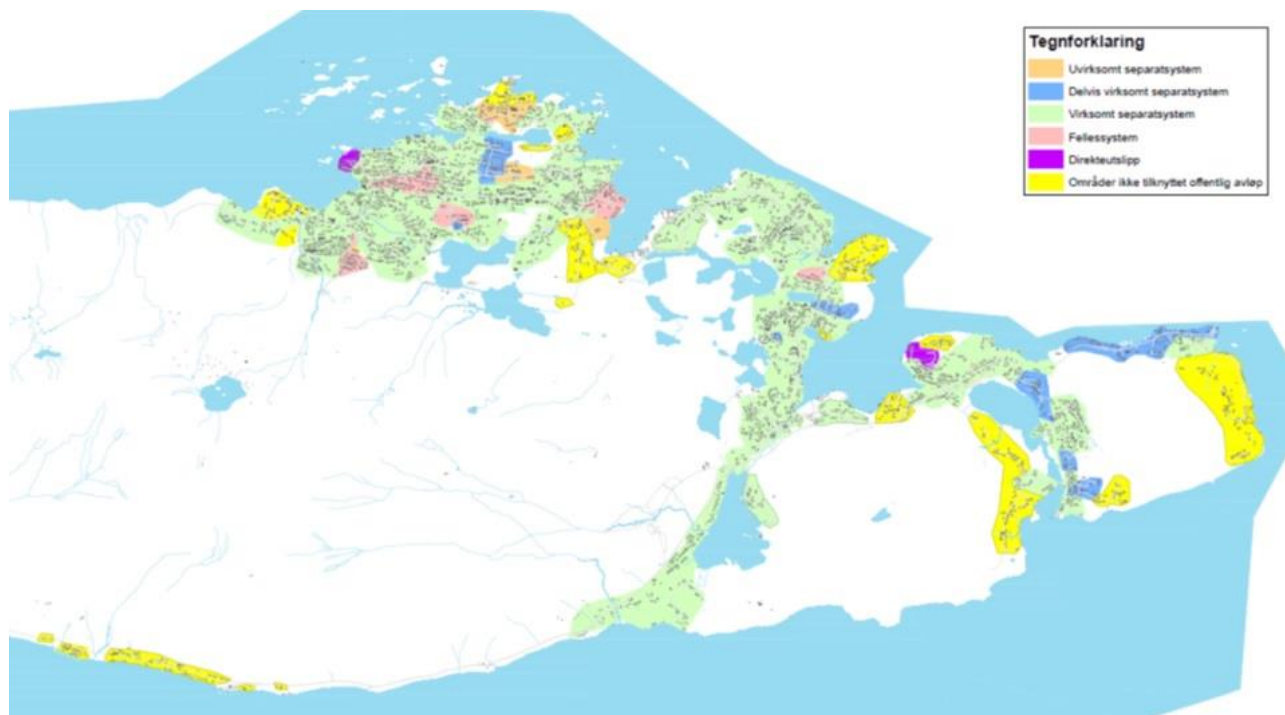
Dagens utslippspunkter ses i Figur 1. Tabellen under viser størrelsen på anlegget (ant. pe), hvilken type rensing det er ved anlegget og hvilken dybde utslippspunktet er på (T.O: utslippet for Kvasnes er planlagt lagt på dybde ca. 60 meter).

Beskrivelse av renseanlegg i Sula kommune:

Renseanleggene RA1/U1 i Langevåg og RA2/U2 på Fiskarstrand er rene silanlegg som ikke lenger etterkommer kravene til primærrensing. Det er bare en renselinje på hvert anlegg. Mye avløpsvann går urensset i fjorden om det er tekniske problem. I tillegg til U1/RA1 og U2/RA2 er det også utslipp til fjorden fra Eikrem (U3), Sunde (U4) og Sulebust. På Eikrem er utslippet urensset, mens Sunde (U4) og Sulebust (U11) har utslipp til fjorden via slamavskiller. Slamavskiller for utslipp U4 på Sunde ble etablert i 2018 som en midlertidig renseløsning fram til nytt felles renseanlegg er etablert (tidligere var dette utslippet til Storfjorden urensset). Som man ser av neste figur er det en del områder i Sula kommune som ikke er tilkoblet offentlig system for avløpsvann. Dette gjelder blant annet Kvasnes.

Tabell 1: Utslippspunkt og type rensing i Ålesund og Sula kommune. Kilde: Resipientundersøkelse 2019.

Utslipp	Beliggenhet	Ant. pe.	Rensing	Utslippsdyp, m
RA1	Hessa	5000	Primærrensing	16
RA2	Aspøy	25000	Primærrensing	>32
RA3	Larsgården	8000	Primærrensing	22
RA4	Åse	25000	Primærrensing med kjemisk trinn	27
RA5	Breivika	7000	Primærrensing	15
RA6	Flisnes	16500	Primærrensing	42
RA15	Løvika	300	Kommunal slamavskiller	15
RA18	Borgundgavlen	100	Kommunal slamavskiller	15
RA20	Flatholmen	500	Kommunal slamavskiller	20
RA21	Bingsa	400	Kommunal slamavskiller	32
Ra26	Hankane	300	Sekundærrensing	ca 20
RA13	Årset Ellingsøy	270	Kommunal slamavskiller	ca 20
U1 / RA1	Langevåg	5000	Silanlegg, planlagt sanert	22
U2 / RA2	Fiskarstrand	3000	Silanlegg, planlagt sanert	23
U3	Eikrem	207	Direkteutslipp, planlagt slamavskiller	25
U4	Sunde	1065	Slamavskiller	24

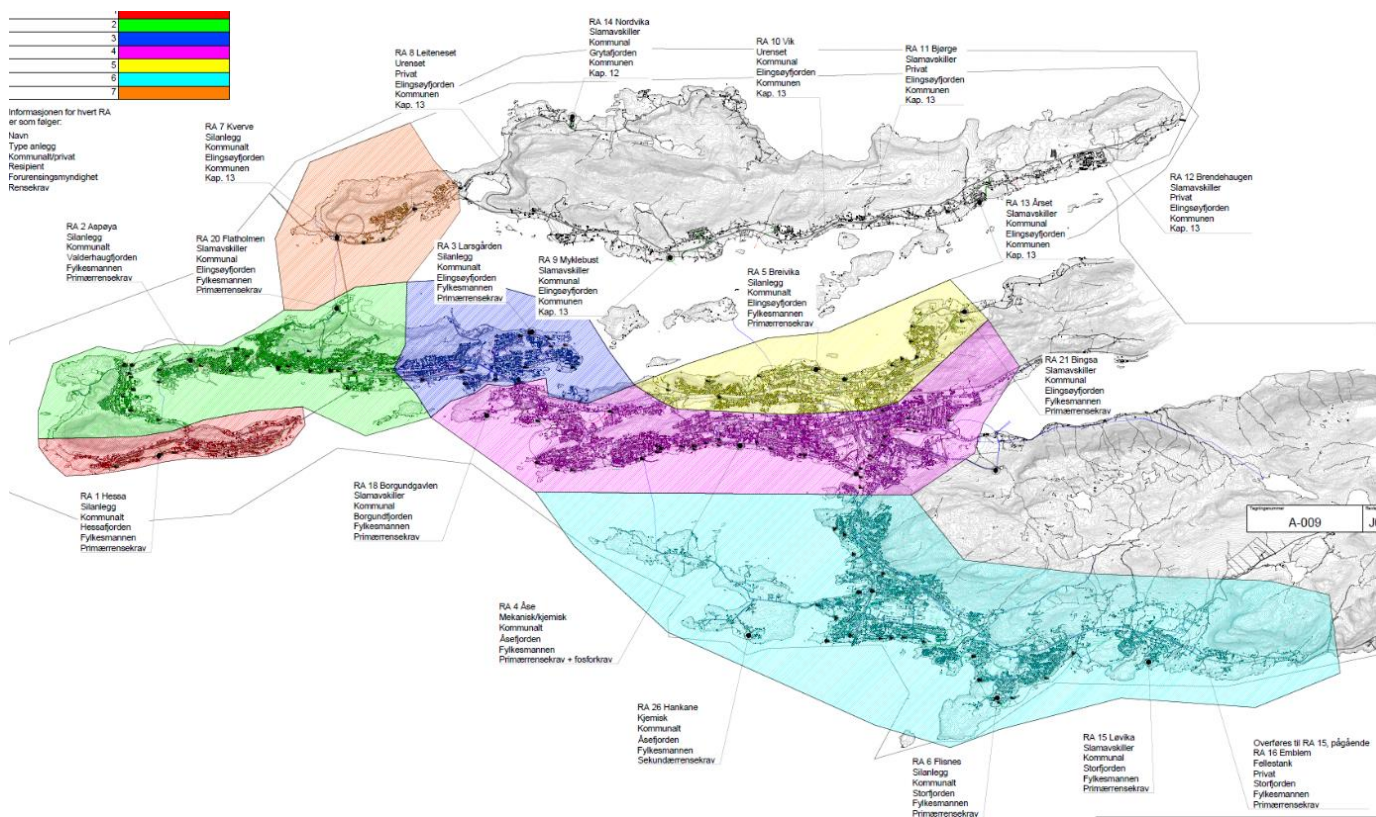
Figur 13: Systemkart, Sula kommune. Kilde: Kommunedelplan avløp, revidert kart 2018.

Beskrivelse av renseanlegg i Ålesund kommune:

Ålesund kommune har også avløpsrenseanlegg som ikke tilfredsstiller utslippskravene, både på grunn av slitasje, utdatert prosessutstyr og overbelastning av tilført fremmedvann. Kommunen har i tillegg mange direkte utslipp.

Kommunens nyeste utslippstillatelse etter forurensingsloven er gitt av Fylkesmannen i Møre og Romsdal 23.august 2016. Den omfatter anleggene RA1-6, RA15, RA18, RA20-21 og RA26. Disse anleggene er underlagt kapittel 14 i forurensingsforskriften.

Kapittel 14 gjelder for utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp til sjø på mer enn 10.000 PE. Alle renseanleggene, foruten RA 26 Hankane, har fritak fra sekundærrensekravet etter § 14-8 i forurensingsforskriften, og har derfor primærrensekrav etter § 14-2a (for mer info om rensekrav se planomtalen til reguleringsplanen).

Figur 14: Oversikt over Ålesund kommune sitt avløpssystem pr. 2018. For bedre oppløsning og mer informasjon henvises det til Ålesund kommune sin hjemmeside.

Resipientene er beskrevet og vurdert i konsekvensanalysen for Forurensing i sjø, Norconsult AS, 26.05.21. Figurene under er hentet fra nevnte rapport og viser avgrensning av resipientene og deres økologiske tilstand. Dette har relevans for denne utredning i forhold til blant annet omdømme og utvikling.

Konsekvensutredningen for forurensing i sjø konkluderer med at samlet konsekvens for resipienten Storfjorden-Ytre ved bygging av et felles renseanlegg på Kvasnes er ubetydelig. Det er videre vurdert at sanering av dagens utslipp (overføring av eksisterende utslipp til Kvasnes) vil forbedre vannkvaliteten i de ulike resipientene rundt Ålesund og Sula kommune. For detaljer om dette tema vises det til fagrapporten.

Tabell 2: Inndeling i delområder. Presisjon viser hvor mye relevant og oppdatert data det finnes om vannforekomstene.

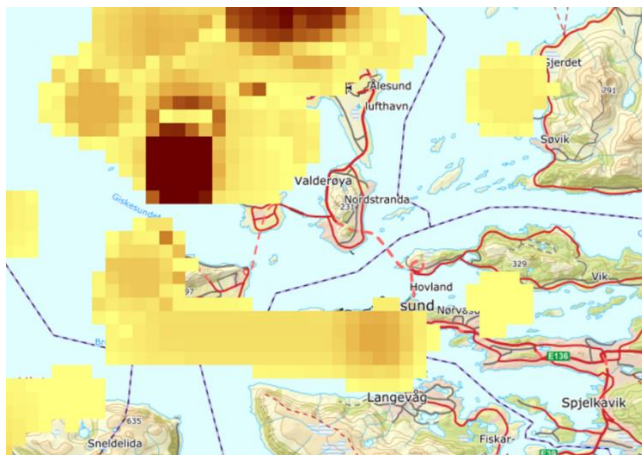
Vannforekomst	Vannforekomst ID	Økologisk tilstand
Ellingsøyfjorden-ytre [2]	0301021800-2-C	Moderat (Høy presisjon)
Ellingsøyfjorden-Svinøya til Dyrøya [3]	0301021500-C	Moderat (Høy presisjon)
Åsefjorden indre [4]	0301021203-1-C	Moderat (Lav presisjon)
Langevågen [5]	0301021300-4-C	Moderat (Lav presisjon)
Borgundfjorden-øst [6]	0301021300-3-C	Moderat (Høy presisjon)
Eidssundet [7]	0301021201-C	Moderat (Middels presisjon)
Storfjorden-ytre [8]	0301020300-1-C	God (Lav presisjon)

Møre og Romsdal er det største sjømatfylket i landet, og eksporterer sjømat for nærmere 14 milliarder kroner (Kilde: Utviklingstrekk i Møre og Romsdal. Kunnskapsgrunnlag til Regional planstrategi 2016-2020. Møre og Romsdal fylkeskommune).

Det er stor aktivitet knyttet til fiske i fjordsystemet rundt Ålesund (Borgundfjorden og Ellingsøyfjorden). I Fiskeridirektoratets database Yggdrasil kan man få en oversikt over fiskeriaktiviteten i et område, se figur på neste side. Figuren viser både aktiviteten til utenlandske og norske fiskefartøy. Det er ingen tilsvarende aktivitet i Storfjorden.

Interessene i Storfjorden er i all hovedsak konsentrert rundt turisme. Hurtigruten og andre cruiseskip og turistbåter går inn Storfjorden på vei til store turistmål som Hjørundfjorden og Geirangerfjorden.

Det er registrert et *nasjonalt viktig* gytefelt for torsk i Borgundfjorden. Dette gyteområdet strekker seg også inn i Åsefjorden, gjennom Vegsundet og helt til Vegsundbrua. Ellingsøyfjorden nordøst for Ålesund er en del av et *regionalt viktig* gytefelt for torsk, og i Storfjorden, mellom Tusvika og Magerholm, er det et *lokalt viktig* gyteområde for torsk.

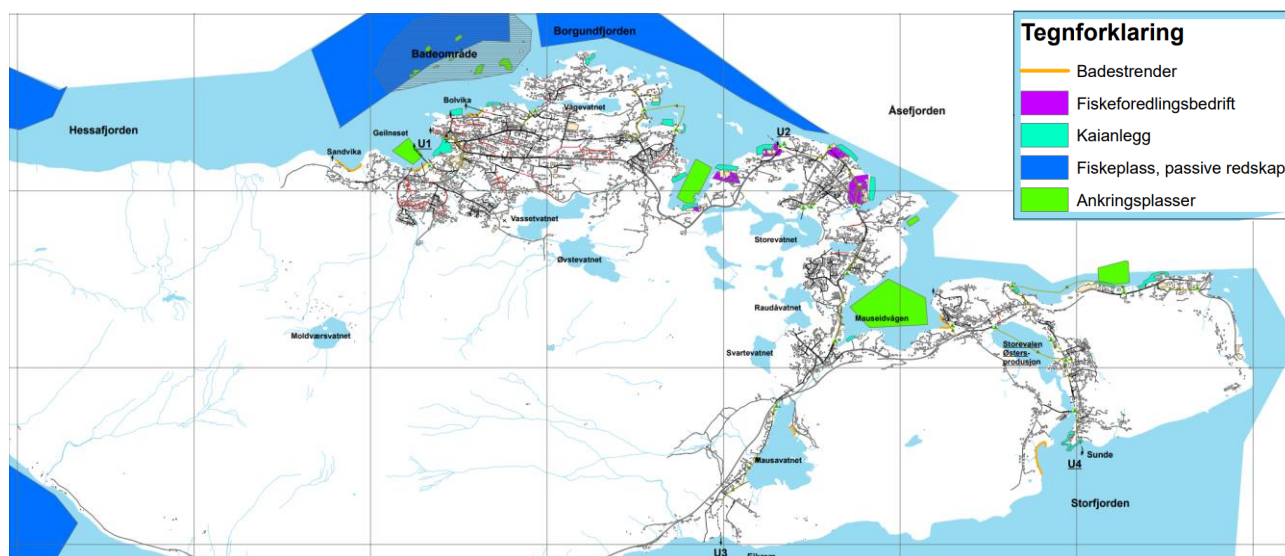

Figur 15: Fiskeriaktivitet rundt Ålesund og Sula kommuner i 2017. Kilde: databasen Yggdrasil hos Fiskeridirektoratet.

Figur 16: Fiskerihavner og anløpskaier for fiskeri (kilde: databasen Yggdrasil hos Fiskeridirektoratet).

Sula kommune har i forbindelse med kommunedelplan avløp (vedtatt 2012) laget en oversikt over brukerinteresser knyttet til fjordsystemet rundt Sula:

Figur 17: Brukerinteresser knyttet til fjordsystemet rundt Sula. Dagens renseanlegg/silanlegg er markert med U1 (Langevåg), U2 (Fiskerstranda), U3 (Eikrem) og U4 (Sunde).

3 Vurdering av lokale virkninger

3.1 Arealbruksendring, næringsutvikling og sysselsetting

Et fjellanlegg som her er aktuelt, innebærer langt mindre arealbeslag, sammenliknet med et daganlegg. Arealbruksendringen vil bestå i at noe ut- eller innmark omdisponeres til offentlig formål. Det er aktuelt at Kongshaugvegen som et minimum vil få regulert inn oppgradert fortau eller gang- og sykkelveg frem til industriområdet på Kvasnes.

Når Veibustkrysset utbedres slik forutsatt innledningsvis, vil det kunne gi betydelige ringvirkninger for mulighetene for fremtidig boligutbygging og næringsutvikling på Kvasnes og Veibustområdet. Utbedring av Veibustkrysset innebærer positive virkninger lokalt når det gjelder potensielle framtidige arealbruksendringer, men dette er ikke forutsatt som en virkning av selve tiltaket. Den dårlige kapasiteten i Veibustkrysset har tidligere satt en stopper for utviklingen av industriområdet på Veibust, hvor det i løpet av de senere ti årene har vært mange ønsker om utvidelse/utbygging. Det er avsatt forholdsvis store områder til fremtidig næringsområde i kommuneplanens arealdel på Veibust.

På Kvasnes er det begrenset mulighet for utvidelse av næringsarealet. Sør for Møre palleservice er det avsatt et område i sjøen for fremtidig industriområde.

Anlegget vil trolig generere 5-6 faste arbeidsplasser i driftsfasen. I tillegg vil det være et løpende behov for servicepersonell knyttet til fellestjenester som elektro/IKT m.m., samt service på utstyr. Dersom anlegget blir avansert nok, er det ikke utenkelig at anlegget i seg selv kan gi positive ringvirkninger mht. utvikling og utveksling av kunnskap rundt renseteknologi, drift, m.m., men det er ikke per dags dato grunnlag for å ta dette inn som en forutsatt positiv lokal virkning i denne rapporten.

Anleggsarbeidet vil sysselsette mange arbeidstakere og vil påvirke den regionale anleggsnæringen positivt, men om det vil være økonomiske ringvirkninger for lokale bedrifter i forbindelse med anleggsarbeidet er noe usikkert, og dette vil avhenge av kommunenes anskaffelse og strategi når tiltaket skal realiseres. Det vil være behov for å leie midlertidig rigg- og anleggsområde, og alt etter hvilket påhuggsområde som velges, vil eierne av industritomtene på Kvasnes trolig bli forespurt.

Det er påregnelig at det vil være en del omkjøring og trengsel i perioder under anleggsarbeidet som vil kunne medføre ulemper for bedriftene på Kvasnes med mye transport til og fra området sitt.

3.2 Bosetning, bokvalitet og omdømme

Bosetningen på Kvasnes er beskrevet innledningsvis. Merknader som er kommet inn i prosessen viser at beboerne på Kvasnes er svært negative til etablering av renseanlegg. Beboerne har uttrykt bekymring for at det skal gå ut over muligheten for å bade, være ute i hagen sin, bruke nærområdet, at boligene/tomtene mister verdi og at trivselen i området generelt går ned. Dette er momenter som er vanskelig å vurdere/kvantifisere. Det er trolig at nåværende beboere på Kvasnes vil oppleve en forringet verdi av området under anleggsfasen. Samtidig tyder bosetning andre plasser i landet på at folk lever godt med et renseanlegg i nærområdet, og erfaringen rundt tilsvarende anlegg gir grunn til å anta at dette vil gå seg til over tid, og at tilflyttere ikke vil se like negativt på renseanlegget.

Konsekvensutredning for forurensing i sjø, datert 16.06.21, er lagt til grunn når det konkluderes med at Storfjorden vil bli ubetydelig påvirket av utslipp av rensed avløpsvann. Det er derfor lagt til grunn at strandlinjen vil være like attraktiv for beboerne på Kvasnes i fremtiden som den er i dag. Det kan likevel vurderes slik at strandlinjen for enkelte kan fremstå som mindre attraktiv i et kortere perspektiv, men det er rimelig å forvente at en slik eventuell effekt vil avta over tid, etter hvert som erfaring tilsier at utslippet er så godt rensed at det ikke knytter seg tungtveiende ulemper til utslippet.

Lukt fra det planlagte renseanlegget på Kvasnes er modellert av Norconsult og beskrevet i fagrapporten «Spredningsmodellering av lukt Kvasnes avløpsrenseanlegg», datert 11.05.21, dokumentnummer RIM01. Det er modellert for et område som dekker alle naboene på Kvasnes, samt områder innenfor en avstand på 5 km fra Kvasnes. Spredningsberegningene viser at ingen boliger får luktimmisjon over grenseverdien på 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Se luktrapport for nærmere informasjon, figurer og grafer. Lukt knyttet til transport er vanskeligere å rense og begrense sammenliknet med lukt fra selve anlegget, og det kan være lukt knyttet til inngående slamtransport. Utgående slambiler skal vaskes etc. inne i fjellhallen. Slamtransport er anslått å være 2-4 biler pr dag. For alternativ 2 ligger nærmeste bolighus ca. 100 meter (i luftlinje) fra porten til anlegget. I alternativ 3 er det ca. 170 meter fra porten til anlegget til nærmeste bolighus. Det nordlige alternativet har lengst avstand fra bolighus. Flere naust ligger inn til Kongshaugstranda og vil kunne oppleve forbigående lukt i forbindelse med transport. Selv om det ikke er bolighus på strekningen mellom planlagt anlegg og E39, kan det være et poeng ved behov å legge slamtransport til gunstigst mulige tidspunkt gjennom døgnet.

4 Vurdering av regionale virkninger

4.1 Arealbruksendringer

Muligheten for omdisponering av dagens areal for eksisterende renseanlegg og potensialet for arealbruksendring er vurdert i vedlegg 1. Det er generelt vurdert at selve arealet hvor dagens renseanlegg ligger vil forbli offentlig formål i forbindelse med behovet for pumpestasjoner. De aktuelle tomtene er generelt små og det vurderes at kommunene trolig vil beholde disse som offentlig areal. De anleggene hvor det er størst sjanse for en arealbruksendring ved sanering av renseanlegg er vurdert å være Åse, Langevåg, Fiskarstrand og Sunde. For Åse og Langevåg er det vurdert å være gode muligheter for at befolkningen vil bruke friluftsområdene i større grad. I Langevåg ligger der to barnehager tett ved stranden hvorfra dagens utslipp er, og barnehagene rapporterer at barna ikke får bade eller vasse på stranda. Kommunen rapporterer også om at innbyggerne trolig velger seg andre strender enn Geilneset i Langevåg, selv om denne er den mest sentrumsnære og stranda har stort potensial.

På Fiskarstrand og Sunde er det i kommuneplanens arealdel avsatt forholdsvis store områder for boligutvikling, som trolig ikke kan bli realisert før området har mulighet for å koble seg til et godkjent renseanlegg. Områdene rundt renseanleggene har altså her et stort potensial for arealbruksendring og utvikling, dersom dagens utslipp overføres til Kvasnes.

4.2 Næringsutvikling, sysselsetting og omdømme

Det vil være en stor utfordring for de to kommunene dersom Statsforvalteren kommer med innsigelse til alle utbyggingsplaner slik at det i praksis blir et bygge og deleforbud i både Ålesund og Sula kommune. For Ålesund kommune er problemstillingen omtalt i brev fra Statsforvalteren datert 15.03.21, hvor Statsforvalteren viser til brev fra Miljødirektoratet. For Sula kommune er dette varslet i brev fra Statsforvalteren i brev datert 03.05.21.

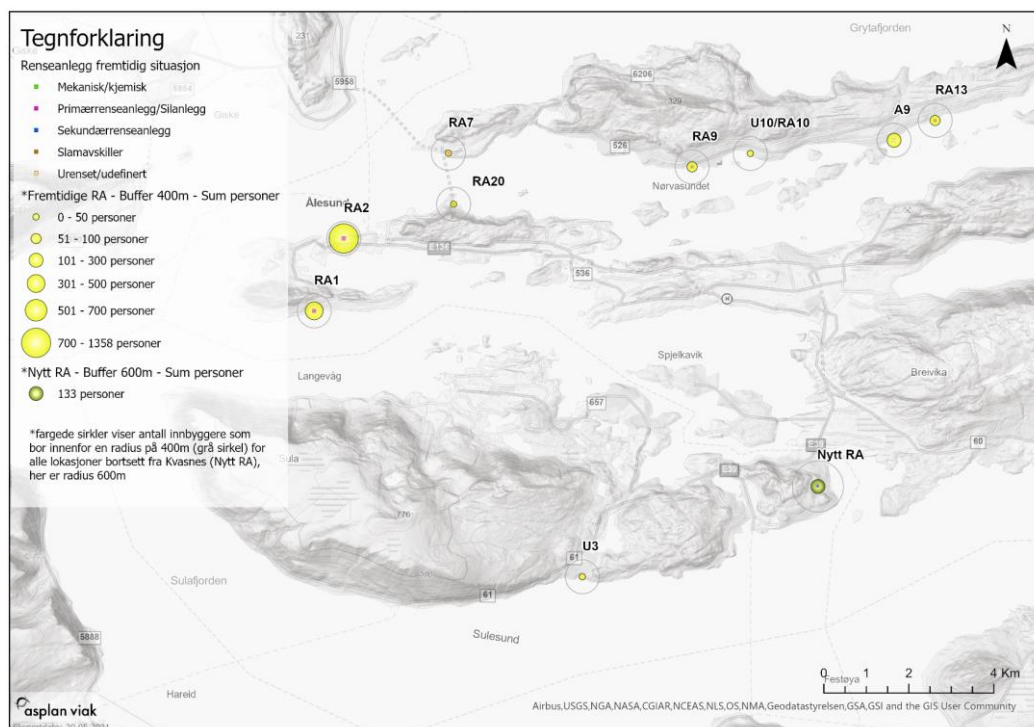
Det vurderes slik at dagens utslipp til Borgundfjorden og Ellingsøyfjorden påvirker næringsvirksomheten knyttet til fiskeri negativt. Etter metoden skal likevel nullalternativet (ingen utbygging på Kvasnes) gis ingen vektning. Innspillet fra fiskerinæringen i forbindelse med utarbeidelse av kommunedelplan for avløp i Sula kommune (se vedlegg 1) viser at næringen rundt Borgundfjorden er avhengig av god kvalitet på inntaksvannet, og av at fjorden har et godt omdømme. Ålesund rapportere om samme situasjon med hensyn til Ellingsøyfjorden hvor de med jevne mellomrom mottar bekymringer/henvendelser fra fiskeriindustrien vedrørende dårlig renset avløpsvann.

Også turismenæringen er avhengig av best mulig vannkvalitet, for å ivareta sine interesser på sikt. Vannkvaliteten i fjordsystemet rundt Ålesund og Sula er svært viktig med hensyn til cruiseturisme og øvrig turisme. På kort sikt kan en lykkes med å markedsføre bildet av urørt natur og rene fjorder. Eksempelvis er det ingenting som tyder på at Borgundfjorden, som er mindre ren sammenliknet med Storfjorden, er av mindre interesse for turistene av den grunn. På lengre sikt er det likevel nærliggende å legge til grunn at den faktiske økologiske tilstanden av vannressursene vil være premissgivende for hvordan turister verdsetter denne delen av vår natur.

Turister og besøkende i Storfjorden vil neppe registrere at det ligger et renseanlegg inne i fjellet på Kvasnes. Konsekvensutredningen for forurensing i sjø viser at konsekvensgraden for Storfjorden som resipient er ubetydelig, mens flere av de resipientene som mottar dårlig renset avløpsvann i dag vil få en forbedret tilstand på sikt.

4.3 Bosetning og bokvalitet

Figuren under viser hvor mange innbyggere som vil bo innenfor en radius på 400 meter fra det nye renseanlegget på Kvasnes bygges og flere av dagens anlegg overføres hertil. Figuren kan sammenlignes med dagens situasjon som er vist i figur Figur 12. På grunn av både behovet for færre anlegg totalt, og kvalitativ forskjell på eldre utdaterte renseanlegg i dagen, sammenliknet med et stort moderne anlegg i fjell, vil antall innbyggere i de to kommunene som kan oppleve ulemper knyttet til renseanlegg i de to kommunene gå drastisk ned, ved overføring til Kvasnes.

Figur 18: illustrerer hvor mange innbyggere som etter overføring til felles renseanlegg på Kvasnes vil bo innenfor en radius av 400 meter fra et renseanlegg.

Det er usikkert hvilke tiltak som vil bli satt inn for VA-systemet i Ålesund og Sula kommune, dersom nytt felles renseanlegg på Kvasnes ikke realiseres. Asplan Viak har jf. kap 1.5 vurdert muligheten for å oppgradere noen av de eksisterende anleggene i Ålesund kommune. En videre drift (evt. med oppgradering) ved de eksisterende anlegg vil medføre at ulemper ved anleggene videreføres og evt. utvides. Overføres utslippene til Kvasnes vil ulemper knyttet til utslipp i sjø og luftproblematikk i forbindelse med slamtømming fjernes fra de aktuelle områdene. Om dette øker attraktiviteten til de aktuelle områdene og øker bokvaliteten er vanskelig å slå fast, ettersom ingenting tyder på at bosetning i de aktuelle områdene er vesentlig påvirket av eksisterende renseanlegg. Likevel vil bortfall av identifiserte ulemper ved dagens situasjon antas å påvirke bokvalitet i positiv retning.

Det som vil ha vesentlig negativ påvirkning på bosetning i de to kommunene er om Statsforvalteren nedsetter bygge- og deleforbud på grunn av for dårlig rensegrad ved eksisterende anlegg. Ved kobling til et godkjent renseanlegg som oppfyller rensekrav er det trolig at flere områder både i Sula og Ålesund kommune vil oppleve en større utvikling.

5 Konklusjon lokale og regionale virkninger

5.1 Lokale virkninger

Anleggsarbeidet er vurdert å påvirke beboerne på Kvasnes negativt i form av anleggstrafikk og et betydelig inngrep i landskapet innledningsvis. Når anleggsarbeidet er avsluttet, området er stelt til og anlegget er i normal drift vurderes de lokale virkninger for industri/næringsvirksomhet, samt bosetning på Kvasnes/Veibust som ubetydelige. Dette må forstås ut ifra metoden og at lokal motstand ikke vektas her. Hvor fint anlegget blir til slutt vil avhenge av hvilke ressurser som legges ned i detaljplanleggingen av anlegget og selve gjennomføringen (arkitektur, materialvalg, landskapsbehandling, beplantning m.m.). Det er heller ikke vektlagt i konklusjonen hvilke potensielle fremtidige arealbruksendringer utbyggingsalternativet gir, ved anleggene som kan legges ned og bygges om til pumpestasjoner, fordi det knytter seg stor grad av usikkerhet til dette, særlig i et lengre perspektiv.

Et nytt renseanlegg vil generere få nye arbeidsplasser i driftsfasen. I byggefasen vil et stort anlegg kunne ha en viss betydning for den lokale byggenæringen, forutsatt at anbudsvinnere er lokale aktører.

Det legges til grunn at anlegget vil driftes til enhver tid etter gjeldende lover, forskrifter og tillatelser og at det slikt sett ikke er noe som tilsier at omdømmet til Kvasnes/Veibust vil forringes vesentlig av et moderne renseanlegg i fjell. Det vurderes slik at Kvasnes, også etter etablering av renseanlegg, vil være et attraktivt sted å bosette seg og besøke. De to alternative plasseringene på Kvasnes, alternativ 2 og 3, vurderes som likeverdige for dette tema.

Nærhet til fjorden, Veibustfjellet og arbeidsmarked i Ålesundregionen er positive faktorer. Hvis Veibust-krysset utbedres er det god grunn til å tro at Veibust og Kvasnes blir enda mer attraktive områder for bolig- og næringsutvikling, og det er ikke grunnlag for å anta at et moderne renseanlegg vil påvirke denne forventede utviklingen på negativt vis. Det er ikke offentlig avløpssystem på Kvasnes i dag. Utbedringen av dette forholdet antas å være positivt for boligutviklingen, da det ikke gis utslippstillatelse uten tilknytning til offentlig avløpsnett. Videre vil eventuell etablering av fortau eller gang- og sykkelveg langs Kongshaugstranda være positivt for både industri (i forbindelse med tungtransport) og for beboerne på Kvasnes, samt de som evt. sykler til jobb på industriområdet på Kvasneset.

Tiltakets effekt på tilstand i fjorden er dokumentert i egen rapport, hvor essensen er at dette renseanlegget får en betydelig høyere rensegrad enn mange av dagens anlegg i regionen, og at dette sammen med sanering av eksisterende anlegg vil medføre bedre vanntilstand i regionen på sikt. Dette er nødvendig bl.a. ut ifra EUs vanddirektiv som Norge gjennom EØS-avtalen er forpliktet til å forholde seg til.

Det er et vesentlig poeng at innbyggere i Sula og Ålesund totalt sett vil oppleve bedre tilstand i fjordene, som en direkte konsekvens av tiltaket. Dette ut ifra at anlegget på Kvasnes vil gjøre det mulig å sanere utslipp andre steder, som ikke har samme grad av rensing som anlegget på Kvasnes vil få. Det har derfor begrenset verdi å se på lokale virkninger isolert sett, uten samtidig å ha med seg de positive regionale virkningene av utbyggingsalternativene.

5.2 Regionale virkninger

De regionale virkninger vil ved utbygging av renseanlegget på Kvasnes og overføring av flere overbelastet, utdaterte og dårlig rensed utslipp være svært positivt i forhold til dagens situasjon. Anleggene vil ikke bli fjernet, men bygget om til pumpestasjoner, slik at vesentlig ny arealbruk på de aktuelle tomtene ikke kan forutsettes. Til gjengjeld er det trolig at det vil skje en større utvikling (blant annet boligutvikling) i nærområdene, som i dag er begrenset av manglende kobling til godkjent avløpssystem. Den umiddelbare endringen ved eksisterende anlegg er at det ikke blir noe utslipp til sjø, og ingen avhenting av slam. Det er

især forhold knyttet til forbedring av vannkvalitet i Borgundfjorden og Ellingsøyfjorden som er vurdert å være positive, både for fiskerinæringen og for allmenn bruk av sjøen til friluftsmål. Økt vannkvalitet vil også av de fleste vurderes å ha en verdi i seg selv, uavhengig av samfunnsmessige interesser.

Den største effekten for regional utvikling er vurdert å være sanering av utslippet i Langevåg, Djupvika, Åse og Flisnes. I Langevåg er det forventet at den sentrumsnære stranda Geilneset vil kunne bli tatt i bruk på en helt annen måte av både barnehagene og øvrige innbyggere. Stranden ved renseanlegget ligger tettere på sentrum i forhold til den mer brukte stranden Sandviksfjæra i en bukt lengre mot vest. I dette ligger det til rette for at innbyggerne kan gå heller enn å kjøre til stranden, og at stranden kan få mer bruk (høyere bruksintensitet) enn i dag.

I Djupvika er det sjømatproduksjonen og industrien som vil dra nytte av renere sjøvann, hvilket er særdeles viktig for denne næringen og utviklingen av deres omdømme over tid.

Anlegget på Åse ligger sørvendt ut mot Borgundfjorden i et sammenhengende grøntområde. Kommunen ser for seg at man kunne styrke bruken av området gjennom tilrettelegging for friluftsliv/aktivitet ved å øke «grønt-faktoren» i området ved f.eks. å anlegge mer park, uteplasser eller aktivitet knyttet til kanoutleie/båtklubb o.l.

Anlegget på Flisnes er overbelastet og det er luktproblematikk knyttet til området. Det er badeplass ved sjøen som er mye brukt, og det vil være positivt å få vekk dårlig rensset avløpsvann her.

Larsgården og Breivika har utslipp til Ellingsøyfjorden, mens Flisnes og Sunde har utslipp til Storfjorden. Alle øvrige anlegg har utslipp til Borgundfjorden. Flere av dagens utslippspunkter ligger i tilknytning til badeplasser og mye brukte friluftsområder (Flisnes, Langevåg og Åse) og flere anlegg ligger nær sjømatindustri (Breivika, Larsgården og Djupvika). Å få sanert dårlig rensset utslipp vil være positivt for friluftsliv, samt for fremtidig utvikling av omdømmet knyttet til sjømatproduksjon. Å få løftet Borgundfjorden fra moderat økologisk tilstand til god økologisk tilstand vil være viktig for omdømmet til både Ålesund og Sula kommune, og i forhold til det nasjonalt viktige gyteområdet for kysttorsk.

Det er forventet at forholdet til miljømyndighetene vil bedre seg med et stort nytt moderne anlegg, og at interessenter i nabokommuner, studenter og andre med VA-interesse vil være interessert i omvisning på anlegget og i potensialet for kunnskapsoverføring som følger av et nytt moderne anlegg.

Samlet sett er de regionale virkningene av å bygge et nytt moderne sekundærrenseanlegg på Kvasnes vurdert å være svært positive.